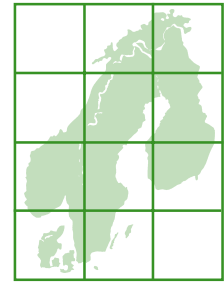

för leverans med montage av maskiner samt annan mekanisk, elektrisk och elektronisk utrustning inom och mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige.

Utgivna år 2002 av Hovedorganisationen Dansk Industri, Danmark, Teknologiateollisuus – Teknologindustriin r.y., Finland, Teknologibedriftenes Landsforening, Norge, samt Teknikföretagen, Sverige.

Tillämplighet

1. Dessa allmänna bestämmelser skall tillämpas när parterna skriftligen eller på annat sätt avtalat därom. Avvikelser från bestämmelserna måste avtalas skriftligen för att bli gällande.

Definitioner

2. I dessa bestämmelser har följande uttryck här angiven betydelse:

Avtalet: Parternas skriftliga avtal om leverans av Anläggningen med samtliga bilagor samt avtalade ändringar och tillägg till dessa handlingar.

Godset: Maskineri, apparatur, material, dokumentation och föremål i övrigt som leverantören skall leverera enligt Avtalet.

Anläggningen: Godset och resultatet av det arbete som enligt Avtalet skall utföras av leverantören.

Om Anläggningen enligt Avtalet skall övertas i självständiga delar, vilka förutsatts skall användas oberoende av varandra, tillämpas reglerna i dessa bestämmelser på varje del för sig. Med Anläggningen avses därvid respektive del.

Montageplatsen: Den plats där Anläggningen skall monteras och områden i omedelbar anslutning därtill, vilka är nödvändiga för transport, lossning och lagring av Godset och montageutrustningen.

Kontraktssumman: Den betalning exklusive mervärdesskatt som skall erläggas för Anläggningen.

Om montaget sker på löpande räkning och montaget inte är slutfört, skall Kontraktssumman vid tillämpning av punkterna 23, 27, 49 och 50 utgöras av priset för Godset med tillägg av 10 % eller annan procentsats parterna må ha avtalat.

Skriftligt Meddelande: Handling som är underskriven av part och som kommit fram till andra parten, samt meddelande som når andra parten genom brev, telefax, e-post eller annan form som parterna kommit överens om. Innehållet i ett mötesprotokoll som är undertecknat eller godkänt av bägge parter skall också anses som Skriftligt Meddelande.

Programvara: Den programvara som ingår i Anläggningen och som består av:

Leverantörsprogram, varmed avses programvara som leverantören har upphovsrätten till, och

Underlicensierade program, varmed avses programvara som leverantören med rättighetsinnehavarens medgivande upplåter nyttjanderätt till.

Produktinformation

3. Uppgifter i produktinformation och prislistor är bindande endast i den utsträckning Avtalet uttryckligen hänvisar till dem.

Tekniska handlingar och teknisk information

4. Alla ritningar och andra tekniska handlingar rörande Anläggningen vilka före eller efter Avtalets ingående överlämnas av den ena parten till den andra, förblir den överlämnande partens egendom. Mottagna ritningar, andra tekniska handlingar eller teknisk information får inte utan andra partens medgivande användas för annat ändamål än det för vilket de överlämnats. De får inte utan medgivande från den andra parten kopieras eller reproduceras.

5. Leverantören skall senast vid övertagandet utan särskild ersättning tillhandahålla beställaren ett exemplar, eller det större antal som avtalats, av ritningar och andra tekniska handlingar, som är tillräckligt utförliga för att beställaren skall kunna ombesörja idriftsättning, drift och underhåll, inklusive löpande reparationer, av Anläggningen. Leverantören är dock inte skyldig att tillhandahålla ritningar och handlingar för tillverkning av Godset eller reservdelar.

Programvara

6. Om inte annat skriftligen avtalats gäller följande avseende beställarens rätt att nyttja Programvaran.

6.1 Beställaren förvärvar rätt att nyttja Leverantörsprogram vid användning av Anläggningen. Beställaren får överlåta denna nyttjanderätt till senare förvärvare av Anläggningen. Leverantören behåller upphovsrätten till Leverantörsprogram även om programmet utarbetats särskilt för Beställaren. Beställaren får på eget ansvar göra sådana anpassningar av Leverantörsprogram som är förenliga med Anläggningens allmänna ändamål.

Om inte annat avtalats är Leverantören inte skyldig att tillhandahålla källkoden till Leverantörsprogram.

6.2 Med de inskränkningar som kan vara avtalade mellan upphovsrättsinnehavaren och leverantören, förvärvare be-
ställaren rätt att nyttja Underlicensierade Program vid an-
vändning av Anläggningen och att överlåta denna nyttjan-
derätt till senare förvärvare av Anläggningen. Leverantö-
ren skall senast när Avtalet ingås genom Skriftligt Medde-
lande underrätta beställaren om sådana inskränkningar.

6.3 Om inte annat avtalats är leverantören inte skyldig att
förse beställaren med uppdaterade versioner av Program-
varan.

7. Enligt punkterna 7.1–7.5 skall leverantören hålla be-
ställaren skadeslös mot krav från tredje man som grundas
på intrång i upphovsrätt eller annan immaterialrätt till följd
av beställarens användning av Programvaran.

7.1 Leverantören ansvarar dock inte för intrångskrav som
grundar sig på:

- att Programvaran används på ett sätt eller på en
plats som inte avtalats eller som leverantören inte
borde ha förutsett, eller
- att beställaren har gjort förändringar i Program-
varan.

7.2 Leverantören skall på egen bekostnad bemöta intrångs-
krav som anges i punkt 7. Han skall ersätta beställaren så-
dana belopp som denne genom lagakraftvunnen dom eller
genom av leverantören godkänd förlikning tvingas betala.

Leverantörens ansvar gäller endast under förutsättning
att beställaren utan dröjsmål skriftligen underrättar le-
verantören om intrångskrav han mottagit, och att beställaren
låter leverantören bestämma hur kravet skall bemötas, så-
väl inom som utom rätta.

7.3 Om intrång i upphovs- eller annan immaterialrätt vi-
sar sig föreligga, och om förutsättningarna i punkt 7.2 an-
dra stycket är uppfyllda, skall leverantören inom skäligen
tid efter eget val:

- tillförsäkra beställaren rätt att fortsätta använda
Programvaran,
- ändra Programvaran så att intrång inte längre fö-
religger eller
- ersätta Programvaran med annan programvara med
motsvarande funktion vilken inte medför något in-
trång.

7.4 Underlåter leverantören att i tid vidta rättelse eller
avhjälpande enligt punkt 7.3, tillämpas punkt 65.

7.5 Utöver vad som följer av punkt 7, har leverantören inget
ansvar gentemot beställaren för intrång i tredje mans rätt
till följd av beställarens användning av Programvaran.
Denna begränsning av leverantörens ansvar gäller inte om
han gjort sig skyldig till grov vårdslöshet.

8. För andra fel i programvaran än att användningen med-
för immaterialrättsligt intrång gäller punkterna 54–67.

Sekretess

9. Part har inte rätt att utan andra partens medgivande ge
tredje man del av sådan teknisk eller kommersiell infor-
mation som någon part vid Avtalets ingående eller senare
har angett vara konfidentiell. Detta gäller dock inte i den
mån det är nödvändigt för att part skall kunna fullgöra sina

förpliktelser enligt Avtalet eller för drift och underhåll av
Anläggningen.

Part är skyldig att förhindra att sådan konfidentiell in-
formation i större omfattning än som följer av första stycket
i denna punkt överlämnas till eller används av hans an-
ställda, konsulter, underleverantörer och andra leverantö-
rer eller andra som hos honom har eller kan få tillgång till
sådan information.

Anläggningens omfattning.

Lagar och bestämmelser

10. Anläggningen skall ha den omfattning som framgår
av Avtalet.

Anläggningen skall uppfylla de lagar, föreskrifter och
andra offentliga bestämmelser som gällde på anbudsdagen
i det land där Montageplatsen är belägen. Beställaren är
skyldig att på leverantörens begäran upplysa om sådana
lagar och bestämmelser som gäller för Anläggningen.

11. Leverantören är skyldig att utföra ändringsarbeten som
föranleds av mellan anbudsdagen och övertagandet genomför-
da ändringar i lagar, föreskrifter och andra offentliga be-
stämmelser som gäller för Anläggningen. Detsamma gäl-
ler vid ändringar i den gängse tillämpningen av sådana la-
gar, föreskrifter och bestämmelser. Bestämmelserna i punk-
terna 37 och 38 skall tillämpas på sådana ändringsarbeten.

Arbetsförhållanden

12. Beställaren ansvarar gentemot leverantören för att mon-
taget utförs under förhållanden som tillgodoser gällande
lagar och föreskrifter för arbetsmiljön på Montageplatsen.
Beställaren skall ge leverantören Skriftligt Meddelande om
de säkerhetsbestämmelser som gäller för personal på
Montageplatsen.

Beställaren skall vidare på eller i närheten av Montage-
platsen på egen bekostnad tillhandahålla tillfredsställande
omklädnads-, tvätt- och måltidsutrymmen för montage-
personalen. Beställaren ansvarar även för att leverantörens
personal får kost och logi i närheten av Montageplatsen i
enlighet med gällande kollektivavtal, föreskrifter eller som
angetts i Avtalet. Om inte annat avtalats skall leverantören
bära kostnaderna för kost och logi.

Förberedande arbeten

13. Leverantören skall ge beställaren Skriftligt Meddelande
om när Godset blir färdigt för montage i så god tid att be-
ställaren i rätt tid kan vidta de åtgärder som enligt punk-
terna 15 och 16 åligger honom för att montaget skall kunna
genomföras.

14. Leverantören skall på avtalad tidpunkt eller, om tid-
punkt ej avtalats, i god tid före montaget förse beställaren
med ritningar eller beskrivningar som visar hur Godset skall
monteras. Leverantören skall därvid lämna alla upplys-
ningar som är nödvändiga för att dels uppföra fundament
och andra underlag som krävs för Anläggningen, dels möj-
liggöra obehindrad transport av Godset och nödvändig
montageutrustning till och inom Montageplatsen, dels
iordningställa nödvändiga anslutningar till Godset.

Leverantören skall bära varje utgift som orsakas av fel i de ritningar, beskrivningar eller upplysningar som nämns i första stycket om felet visar sig före övertagandet. Om felet visar sig efter övertagandet tillämpas reglerna i punkterna 54–67.

15. Beställaren skall utföra nödvändiga förberedande arbeten i enlighet med de ritningar, beskrivningar och upplysningar som nämns i punkt 14. Beställarens arbeten skall, om inte parterna avtalat tidpunkt för detta, vara avslutade senast en vecka innan montage skall påbörjas och så att fundament och underlag kan motta Godset på avtalad tidpunkt. Beställaren skall genom Skriftligt Meddelande underrätta leverantören om när de förberedande arbetena har avslutats.

16. Beställaren skall se till att vatten och drivkraft, inklusive tryckluft och elektrisk ström i nödvändig omfattning, eller som angetts i Avtalet, står till leverantörens förfogande på Montageplatsen innan montage skall påbörjas. Detta skall ske utan kostnader för leverantören som inte heller skall betala för bruk av vatten och drivkraft.

Beställaren skall på eller i närheten av Montageplatsen utan ersättning ställa till leverantörens förfogande låsbara eller på annat sätt skyddade lokaler eller lagerutrymmen som är ägnade att förhindra stöld av och skada på Godset och leverantörens verktyg och utrustning.

Provning av Godset i samband med tillverkningen.

Kontroll

17. Skall Godset enligt Avtalet provas i samband med tillverkningen, skall provet utföras där Godset tillverkas, såvida inte annan plats har avtalats. Har tekniska krav för provet inte avtalats, utförs det i överensstämmelse med normal praxis inom vederbörande industribransch i det land där Godset tillverkas.

18. Leverantören skall genom Skriftligt Meddelande underrätta beställaren om sådant prov som nämns i punkt 17 i så god tid att beställaren kan närvara. Har beställaren erhållit sådan underrättelse, får provet genomföras även om beställaren inte är företrädd vid provet.

Leverantören skall föra protokoll över provet. Provningsprotokollet skall sändas till beställaren. Protokollet skall, om inte beställaren visar annat, anses ge en korrekt beskrivning av hur provet genomförts och dess resultat.

19. Visar sig Godset vid prov som nämns i punkt 17 inte vara i avtalat skick skall leverantören snarast möjligt se till att Godset görs avtalsenligt. Om beställaren begär det skall nytt prov därefter utföras. Var avvikelserna obetydliga, får nytt prov dock inte krävas.

20. Beställaren har i övrigt rätt att i skäligen omfattning eller enligt vad som anges i Avtalet kontrollera tillverkningen av Godset under normal arbetstid och med tre dagars varsel.

21. Har inte annan kostnadsfördelning avtalats, skall leverantören bära alla omkostnader för prov som utförs där Godset tillverkas. Beställaren skall dock vid sådant prov och vid kontroll som nämns i punkt 20 bära alla omkostnader för sina representanter, inklusive kostnader för resa och uppehälle.

Beställarens försening m.m.

22. Finner beställaren att han inte inom avtalad tid kommer att kunna fullgöra vad som åligger honom för att Anläggningen skall kunna uppföras, däribland hans åligganden enligt punkterna 12, 15 och 16, eller framstår sådan försening från hans sida som sannolik, skall han utan dröjsmål ge leverantören Skriftligt Meddelande härom. Han skall därvid ange orsaken till förseningen samt såvitt möjligt hur lång förseningen kommer att bli.

Om beställaren är försenad på sätt som anges i första stycket är han ändå skyldig att erlagga varje betalning som gjorts beroende av leverantörens successiva fullgörande av avtalet som om förseningen inte inträffat.

23. Om beställaren inte i rätt tid och på rätt sätt fullgör sina förpliktelser, däribland hans åligganden som anges i punkt 22 första stycket, skall han ersätta leverantören de merkostnader denne får vidkännas utöver eventuella krav enligt punkt 26, andra stycket. Leverantören har rätt till skäligen förlängning av leveranstiden på grund av beställarens underlåtenhet. Vill leverantören kräva förlängning skall han utan dröjsmål ge beställaren Skriftligt Meddelande härom.

Är beställarens underlåtenhet att i rätt tid och på rätt sätt fullgöra sina förpliktelser av väsentlig betydelse får leverantören avbryta arbetet med leverans och montage tills rättelse skett. Leverantören får även genom Skriftligt Meddelande häva Avtalet förutsatt att han genom Skriftligt Meddelande underrättat beställaren om sin avsikt att häva, och beställaren inte vidtagit rättelse inom en månad efter att han mottog meddelandet. Vid hävning på denna grund har leverantören rätt till ersättning för den skada beställarens underlåtenhet har åsamkat honom. Ersättningen skall inte överstiga Kontraktssumman.

Betalning

24. Om inte annat avtalats skall betalning ske mot faktura med 30 dagars betalningsfrist från fakturadatum. Faktureringsfristen skall ske enligt följande:

24.1 Vid montage till fast pris skall Kontraktssumman faktureras med 30 % vid Avtalets ingående, 30 % vid Skriftligt Meddelande att Godset är leveransfärdigt från fabrik och 30 % när Godset ankommit till Montageplatsen. Återstående del av Kontraktssumman skall faktureras vid övertagandet.

24.2 Vid montage på löpande räkning skall avtalat pris för Godset faktureras med en tredjedel vid Avtalets ingående, en tredjedel vid Skriftligt Meddelande att Godset är leveransfärdigt från fabrik och en tredjedel när Godset ankommit till Montageplatsen. Betalning för montage skall erläggas mot månatlig faktura.

25. Har parterna avtalat att montage skall utföras på löpande räkning skall följande poster debiteras separat:

25.1 Samtliga resekostnader för leverantörens personal (inklusive lokala transporter) samt alla kostnader för transport av personalens verktyg och personliga tillhörigheter.

25.2 Kostnader avseende kost och logi och andra kostnader för uppehållet för leverantörens personal under varje dag frånvaro från hemorten, inklusive arbetsfria dagar och

helgdagar. Om inte annat avtalats skall ersättningen motsvara den högsta ersättning som utgår för statliga tjänstemän i leverantörens land för motsvarande utgifter vid resa till det land där montaget utförs.

25.3 Betalning för arbete under ordinarie arbetstid efter antal timmar attesterade av beställaren.

25.4 Betalning för övertidsarbete efter antal timmar attesterade av beställaren.

25.5 Betalning enligt taxan för ordinarie arbetstid för tid som åtgår till:

- a) nödvändiga förberedelser för ut- och hemresa,
- b) ut- och hemresa samt andra resor som personalen är berättigad till enligt gällande lag eller kollektivavtal i leverantörens land,
- c) dagliga resor mellan logiet och Montageplatsen om restiden per dag överskrider 30 minuter, om inte annan tidsgräns gäller enligt tillämpligt kollektivavtal i leverantörens land.

25.6 Kostnader som leverantören åsamkas för tillhandahållande av utrustning enligt Avtalet, inklusive ersättning för bruk av leverantörens egen montageutrustning.

25.7 Betalning för väntetid efter taxan för ordinarie arbetstid då arbetet hindras av omständigheter som leverantören inte ansvarar för enligt dessa bestämmelser eller enligt Avtalet i övrigt.

25.8 Skatter och avgifter som utgår på det fakturerade beloppet och som skall betalas av leverantören.

26. Har parterna avtalat att montaget skall utföras till fast pris ingår de poster som nämns i punkt 25.1–25.6 i priset. Mervärdesskatt eller liknande avgifter tillkommer.

Om montagearbetet ändras, fördröjs eller tidvis måste inställas av orsaker som beställaren eller hans andra leverantörer ansvarar för, har leverantören utöver avtalat pris för montaget rätt till ersättning för:

26.1 Väntetid och tid som åtgår för extra resor.

26.2 Extra arbete inklusive arbete med att demontera, säkra och åter sätta upp montageutrustning.

26.3 Merkostnader som orsakas av att leverantören måste hålla sin utrustning på Montageplatsen längre tid än som förutsatts.

26.4 Extra utgifter för resor och uppehälle för leverantörens personal.

26.5 Kostnader och utgifter i övrigt som leverantören kan dokumentera har orsakats honom på grund av montagearbetets omläggning.

27. Betalar beställaren inte i rätt tid, har leverantören rätt till dröjsmålsränta från förfallodagen med den räntesats som gäller enligt lagen om dröjsmålsränta i leverantörens land.

Betalar inte beställaren i rätt tid, får leverantören dessutom, efter att ha lämnat beställaren Skriftligt Meddelande härom, avbryta sitt fullgörande av Avtalet till dess betalning sker.

Om beställaren inte betalat tre månader efter förfallodagen, får leverantören häva Avtalet genom Skriftligt Meddelande till beställaren. Leverantören har då, utöver dröjsmålsränta, rätt till ersättning för den skada han lider. Ersättningen skall dock inte överstiga Kontraktssumman.

Äganderättsförbehåll

28. Godset förblir leverantörens egendom till dess Anläggningen blivit fullt betald, i den utsträckning som sådant äganderättsförbehåll är giltigt.

Montaget

29. Parterna skall senast då leverantören meddelar att Godset är leveransfärdigt från fabrik utnämna var sin representant under arbetet på Montageplatsen.

Representanterna skall finnas tillgängliga på eller i närheten av Montageplatsen under arbetstid. Framgår inte annat av Avtalet skall de ha fullmakt att handla på sin parts vägnar i alla frågor som rör montaget. Där det i dessa bestämmelser anges att Skriftligt Meddelande skall ges är representanten alltid behörig att motta meddelandet på sin parts vägnar.

30. Om inte annat avtalats, skall beställaren utan ersättning tillhandahålla leverantören för montaget nödvändiga kranar, lyftredskap och ställningar samt utrustning för transporter inom Montageplatsen. Leverantören skall specificera sitt behov i detta avseende genom Skriftligt Meddelande senast en månad före montagets början.

31. Leverantören skall se till att hans personal följer säkerhetsbestämmelser som gäller på Montageplatsen. Detta inskränker inte beställarens skyldigheter enligt punkt 12.

Beställaren kan kräva att personal som inte följer säkerhetsbestämmelserna utestängs från Montageplatsen.

32. Leverantören skall genom Skriftligt Meddelande ge beställaren nödvändiga upplysningar om de särskilda faror för omgivningen som kan vara förenade med montaget.

33. Beställaren får inte, utan leverantörens samtycke genom Skriftligt Meddelande, beordra leverantörens personal till något arbete.

Leverantörens rätt till kontroll

34. Leverantören har rätt att när som helst under arbetstid på Montageplatsen kontrollera Anläggningen på egen bekostnad. Denna rätt gäller intill dess Anläggningen övertagits och därefter under den tid det pågår arbete enligt punkterna 54–67.

Ändringar

35. Beställaren får, med de begränsningar som anges i punkt 38, tills övertagande sker kräva ändringar i Anläggningens ursprungligen avtalade omfattning, konstruktion och utförande.

Krav på ändring skall framställas genom Skriftligt Meddelande till leverantören och innehålla en noggrann beskrivning av vilken ändring som begärs.

36. Leverantören kan tills övertagande sker genom Skriftligt Meddelande föreslå sådana ändringar som nämns i punkt 35, första stycket.

37. Leverantören skall, så snart som möjligt efter att han mottagit krav på ändring eller själv framställt förslag till ändring, genom Skriftligt Meddelande underrätta beställaren huruvida och på vilket sätt ändringen kan utföras samt

vilken ändring av Kontraktssumman, leveranstiden och andra avtalsvillkor som orsakas av ändringen.

Leverantören skall också ge beställaren sådan underrättelse när ändring föranses av ändringar i lagar, föreskrifter och bestämmelser som nämns i punkt 11.

38. Utöver vad som föreskrivs i punkt 11 är leverantören inte skyldig att utföra ändring innan parterna skriftligen avtalat hur ändringen skall påverka Kontraktssumman, leveranstiden och andra avtalsvillkor.

Är parterna oense om hur avtalsvillkoren skall påverkas av ändringsarbeten som nämns i punkt 11, skall leverantören, i avvaktan på att enighet kan nås eller tvisten löses enligt punkt 72, utföra sådana arbeten på löpande räkning.

Övertagandeprov

39. När montage har slutförts skall Anläggningen, om inte annat avtalats, genomgå övertagandeprov för att avgöra om Anläggningen är i överensstämmelse med Avtalet.

De tekniska kraven för genomförande av övertagandeprov skall vara i enlighet med vad som specificerats i Avtalet. Föreligger inte avtal om de tekniska kraven för provet, skall det utföras i enlighet med normal praxis och allmänt tillämpade standarder i det land där Montageplatsen är belägen.

Leverantören skall genom Skriftligt Meddelande underrätta beställaren om att Anläggningen är klar för övertagande. Han skall därvid ange en skälig frist inom vilken övertagandeprov skall utföras. Parterna skall därefter överenskomma om tidpunkt för provet. Om inte annat avtalats skall provet ske under beställarens normala arbetstid.

Övertagandeprov skall genomföras under leverantörens ledning och i närvaro av representanter för båda parterna. Leverantören skall föra protokoll över övertagandeprov. Protokollet skall sändas till beställaren. Protokollet skall, om inte beställaren visar annat, anses ge en korrekt beskrivning av hur övertagandeprov genomförts och dess resultat.

40. Beställaren är skyldig att utan ersättning tillhandahålla kraft, drivmedel, smörjmedel, vatten, råvaror och annat material som är nödvändigt för att genomföra övertagandeprov enligt punkterna 39, 41 och 42 och för att genomföra slutliga justeringar i samband med sådana prov. Han skall också utan ersättning installera de apparater och tillhandahålla den arbetskraft som krävs för att genomföra övertagandeprov.

41. Om beställaren är förhindrad att närvara vid avtalad tid för övertagandeprov eller inte fullgör sina förpliktelser enligt punkt 40 och därigenom förhindrar dess genomförande, skall leverantören genom Skriftligt Meddelande till beställaren fastställa en ny tidpunkt för sådant prov. Beställaren har därvid rätt till en skälig frist innan sådant prov genomförs.

Infinner sig beställaren inte till det utsatta övertagandeprov, får provet genomföras utan beställarens närvaro. Leverantören har då rätt att på beställarens bekostnad tillkalla en utomstående sakkunnig person att vara närvarande under provet.

Kan övertagandeprov inte genomföras på grund av att beställaren, efter att han mottagit leverantörens meddelande enligt första stycket i denna punkt, inte fullgör sina förpliktelser enligt punkt 40, skall tillfredsställande övertagandeprov anses genomfört vid utgången av den frist leverantören angett i sitt meddelande.

42. Visar övertagandeprov att Anläggningen inte är i avtalat skick, skall leverantören snarast möjligt se till att Anläggningen görs avtalsenlig. Därefter skall nytt övertagandeprov genomföras såvida inte parterna avtalar att underlåta det eller avvikelserna är utan betydelse för Anläggningens drift. Vid nytt övertagandeprov gäller punkt 39.

Övertagande

43. Beställaren skall anses ha övertagit Anläggningen när Anläggningen är i det skick som den enligt Avtalet skall vara vid övertagandet samt,

- a) så snart övertagandeprov genomförts eller skall anses genomfört enligt punkterna 39–42, eller
- b) om parterna avtalat att övertagandeprov inte skall genomföras, när beställaren mottar Skriftligt Meddelande från leverantören enligt punkt 39, tredje stycket, första meningen.

Kvarstående mindre justeringar och kompletteringar som är utan betydelse för Anläggningens drift skall dock inte hindra övertagandet.

Beställaren skall utan dröjsmål genom Skriftligt Meddelande till leverantören bekräfta att han övertagit Anläggningen och vid vilken tidpunkt det skett. Om beställaren underlåter att bekräfta övertagandet påverkar det inte bedömningen av huruvida övertagande skett.

Före övertagandet har beställaren inte rätt att ta Anläggningen eller någon del av den i drift. Om beställaren tar Anläggningen eller någon del av den i drift utan att leverantören genom Skriftligt Meddelande samtyckt därtill, anses beställaren därigenom ha övertagit Anläggningen. Leverantörens skyldighet att genomföra övertagandeprov bortfaller därmed.

44. Om inte annat avtalats övergår risken för Anläggningen vid övertagandet.

Om beställaren enligt överenskommelse tar emot Godset på Montageplatsen, är han skyldig att genast undersöka Godset och omgående genom Skriftligt Meddelande till leverantören reklamera eventuella transportskador.

Leveranstid. Försening

45. Leverans anses fullgjord den dag Anläggningen övertas enligt reglerna i punkt 43.

46. Om parterna i stället för en bestämd tidpunkt för övertagandet har avtalat om en tidrymd inom vilken övertagande skall ske, löper denna från Avtalets ingående.

47. Finner leverantören att han inte kan färdigställa Anläggningen i rätt tid, eller framstår försening på hans sida som sannolik, skall han utan uppskov genom Skriftligt Meddelande underrätta beställaren om detta och därvid ange orsaken till förseningen samt, såvitt möjligt, den tidpunkt då Anläggningen kommer att vara klar för övertagande.

Underlåter leverantören att lämna sådant meddelande, skall han, oberoende av reglerna i punkterna 49 och 50, ersätta beställaren de merutgifter denne orsakas och som han skulle ha undvikit om han fått meddelandet i tid.

48. Försenas övertagandet på grund av någon omständighet som enligt punkt 69 utgör befrielsegrund, på grund av någon handling eller underlåtenhet från beställarens eller hans övriga leverantörers sida, häribland att leverantören avbrutit fullgörandet av sina avtalsförpliktelser enligt punkterna 23 och 27, eller på grund av ändringar enligt punkterna 11 och 35–38, skall tiden för övertagande förlängas så mycket som med hänsyn till omständigheterna i fallet är skäligt. Detta gäller även om orsaken till förseningen inträffar efter den ursprungligen avtalade tidpunkten för övertagande.

49. Om Anläggningen inte är övertagen enligt punkt 43 i rätt tid, har beställaren rätt till vite från den dag övertagande skulle ha skett.

Vitet utgör 0,5 % av Kontraktssumman för varje hel vecka förseningen varar. Vitet skall inte överstiga 7,5 % av Kontraktssumman.

Vitet förfaller till betalning vid krav genom Skriftligt Meddelande från beställaren, dock tidigast när Anläggningen övertagits eller vid tidpunkten för hävning enligt punkt 50.

Beställaren förlorar sin rätt till vite, om han inte genom Skriftligt Meddelande har framställt krav härom inom sex månader efter att övertagande skulle ha skett.

50. Är beställaren berättigad till maximalt vite enligt punkt 49 och Anläggningen ännu inte har övertagits, får beställaren genom Skriftligt Meddelande kräva att Anläggningen färdigställs för övertagandeprov inom en sista skälig frist, som inte får vara kortare än en vecka.

Om leverantören inte färdigställer Anläggningen inom fristen, och detta inte beror av orsak som beställaren eller någon annan av hans leverantörer bär ansvaret för, får beställaren häva Avtalet genom Skriftligt Meddelande till leverantören.

Beställaren har vid sådan hävning även rätt till ersättning för den skada han lider på grund av leverantörens försening i den mån skadan överstiger det maximala vite han kunnat kräva enligt punkt 49. Skadeståndet skall inte överstiga 7,5 % av Kontraktssumman.

Beställaren får dessutom häva Avtalet genom Skriftligt Meddelande till leverantören om det står klart att det kommer att inträffa en försening som enligt reglerna i punkt 49 skulle ge beställaren rätt till maximalt vite. Vid en sådan hävning har beställaren rätt till såväl maximalt vite som ersättning enligt tredje stycket i denna punkt.

51. Bortsett från vite enligt punkt 49 och hävning med begränsad ersättning enligt punkt 50 är varje krav från beställaren med anledning av leverantörens försening uteslutet. Denna begränsning av leverantörens ansvar gäller dock inte om han gjort sig skyldig till grov vårdslöshet.

Ansvar för sakskada före övertagandet

52. Leverantören ansvarar för varje skada på Anläggningen som uppstår innan risken gått över på beställaren. Detta

gäller oavsett orsaken till skadan, såvida inte skadan orsakas av beställaren eller någon han ansvarar för. Även om leverantören enligt denna punkt inte ansvarar för skadan kan beställaren kräva att leverantören på beställarens bekostnad åtgärdar skadan.

53. Leverantören ansvarar för skada på beställarens egendom före övertagandet av Anläggningen endast om skadan kan visas ha orsakats genom vårdslöshet av leverantören eller någon han ansvarar för i samband med Avtalets fullgörande. Leverantören ansvarar dock inte i något fall för produktionsbortfall, utebliven vinst eller annan ekonomisk följdförlust.

Ansvar för fel

54. Leverantören är skyldig att i enlighet med bestämmelserna i punkterna 56–67 genom utbyte eller reparation, avhjälpa alla fel i Anläggningen som beror på bristfälligheter i konstruktion, material eller arbete.

Leverantörens ansvar omfattar inte fel som beror på av beställaren tillhandahållet material, av denne föreskriven eller specificerad konstruktion eller av beställaren felaktigt utförda förberedande arbeten enligt punkt 15.

55. Leverantörens ansvar omfattar inte fel orsakade av omständigheter som tillkommit efter att Anläggningen övertagits enligt punkt 43. Ansvaret omfattar exempelvis inte fel som uppstår till följd av att de i avtalet förutsatta arbetsförhållandena inte uppfylls eller av oriktig användning av Anläggningen. Det omfattar inte heller fel förorsakade av bristfälligt underhåll eller oriktig montering från beställarens sida, ändringar utan leverantörens medgivande genom Skriftligt Meddelande eller av beställaren oriktigt utförda reparationer. Slutligen omfattar ansvaret inte normal förslitning eller försämring.

56. Leverantörens ansvar avser endast fel som visar sig inom ett år från den dag Anläggningen övertagits enligt punkt 43. Används Anläggningen mer intensivt än som avtalats förkortas ansvarstiden i motsvarande grad.

57. För delar av Anläggningen som bytts ut eller repareras i enlighet med punkt 54 har leverantören samma ansvar som för den ursprungliga Anläggningen under en tid av ett år. För Anläggningens övriga delar förlängs den i punkt 56 nämnda ansvarstiden endast med den tid som Anläggningen inte kunnat användas till följd av fel som avses i punkt 54.

58. Beställaren skall genom Skriftligt Meddelande till leverantören reklamera fel utan oskäligt uppehåll efter att felet har visat sig och i intet fall senare än två veckor efter utgången av den ansvarstid som bestäms i punkt 56 jämförd med punkt 57. Reklamationen skall innehålla en beskrivning av hur felet yttrar sig. Reklamerar beställaren inte skriftligen inom de frister som angivits ovan, förlorar han rätten att göra gällande anspråk på grund av felet.

Finns det anledning att anta att felet kan medföra risk för skada skall reklamation ske genast. Om inte reklamation sker genast, förlorar beställaren rätten att göra gällande anspråk på grund av skada som uppstår och som skulle ha undvikits om sådan reklamation hade skett.

59. Sedan leverantören har mottagit Skriftligt Meddelande enligt punkt 58, skall han avhjälpa felet med den skyndsamhet som omständigheterna påkallar. Avhjälpan inom denna frist skall äga rum vid en sådan tidpunkt att beställarens verksamhet inte störs mer än nödvändigt. Leverantören skall själv bära kostnaderna för avhjälpan i enlighet med reglerna i punkterna 54–65.

Avhjälpan skall utföras där Anläggningen befinner sig, även om detta är en annan plats än Montageplatsen, såvida inte leverantören finner det lämpligt att den felaktiga delen eller Godset sänds till honom så att han kan reparera eller byta ut den hos sig.

Kräver demontering och inmontering av delen särskild fackkunskap, är leverantören skyldig att utföra sådan demontering och inmontering. Krävs inte sådan fackkunskap, har leverantören fullgjort vad som åligger honom på grund av felet när han till beställaren levererar en vederbörligen reparerad eller utbytt del.

60. Skall avhjälpan i enlighet med punkt 59 utföras där Anläggningen befinner sig gäller reglerna i punkterna 12, 16 och 53.

61. Reklamerar beställaren enligt punkt 58, och det visar sig inte föreligga något fel som leverantören svarar för, har denne rätt till ersättning för det arbete och de kostnader reklamationen orsakat honom.

62. Om avhjälpan av fel medför ingrepp i annat än Anläggningen, svarar beställaren för arbete och kostnader som orsakas därav.

63. Varje transport i samband med reparation eller utbyte skall ske på leverantörens risk och bekostnad. Beställaren skall följa leverantörens instruktioner om hur transporten skall utföras.

Om Anläggningen befinner sig på annan plats än Montageplatsen skall beställaren bära de merkostnader för avhjälpan av fel som leverantören orsakas därav.

64. Felaktiga delar som byts ut i enlighet med punkt 54 skall ställas till leverantörens förfogande och blir hans egendom.

65. Uppfyller inte leverantören inom skälig tid sina förpliktelser enligt punkt 59 får beställaren genom Skriftligt Meddelande ge honom en slutlig frist för det. Har inte leverantören uppfyllt sina förpliktelser inom fristen får beställaren efter eget val:

- a) låta utföra nödvändiga reparationer och/eller framställa nya delar på leverantörens risk och bekostnad, förutsatt att beställaren därvid förfar med omdöme, eller
- b) kräva prisavdrag med högst 15% av Kontraktssumman.

Är felet väsentligt får beställaren i stället häva Avtalet genom Skriftligt Meddelande till leverantören. Beställaren har även rätt till sådan hävning om felet efter åtgärd som nämns under a) alltså är väsentligt. Vid hävning har beställaren rätt till ersättning för den skada han har lidit. Ersättningen skall dock inte uppgå till mer än 15 % av Kontraktssumman.

66. Oavsett vad som stadgas i punkterna 54–65 har leverantören inte något ansvar för fel i någon del av Anläggningen längre än två år från övertagandet enligt punkt 43.

67. Leverantören har inte något ansvar för fel utöver vad som föreskrivs i punkterna 54–66. Detta gäller varje förlust felet kan orsaka som exempelvis produktionsbortfall, utebliven vinst och annan ekonomisk följdförlust. Denna begränsning av leverantörens ansvar gäller dock inte om han gjort sig skyldig till grov vårdslöshet.

Ansvar för sakskada orsakad av Anläggningen efter övertagandet

68. Beställaren skall hålla leverantören skadeslös i den utsträckning leverantören åläggs ansvar gentemot tredje man för sådan skada eller förlust som leverantören inte ansvarar för gentemot beställaren enligt andra och tredje styckena i denna punkt.

Leverantören ansvarar inte för skada som Anläggningen orsakar efter övertagandet

- a) på fast eller lös egendom eller följden av sådan skada om skadan inträffar då Anläggningen är i beställarens besittning, eller
- b) på produkter framställda av beställaren eller på produkter i vilka beställarens produkter ingår.

Nämnda begränsningar i leverantörens ansvar gäller inte om han gjort sig skyldig till grov vårdslöshet.

Framställer tredje man krav mot leverantören eller beställaren på ersättning för skada eller förlust som avses i denna punkt, skall andra parten genom Skriftligt Meddelande genast underrättas härom.

Leverantören och beställaren är skyldiga att låta sig instämmas till den domstol eller skiljenämnd som behandlar ersättningskrav mot någon av dem, om kravet grundas på skada eller förlust som påstås vara orsakad av Anläggningen. Det inbördes förhållandet mellan beställaren och leverantören skall dock alltid avgöras genom skiljeförfarande enligt punkt 72.

Befrielsegrunder (force majeure)

69. Följande omständigheter utgör befrielsegrunder om de medför att Avtalets fullgörande hindras eller blir oskäligt betungande: arbetskonflikt och varje annan omständighet som parterna inte kan råda över, såsom eldsvåda, krig, mobilisering eller militärinkallelser av motsvarande omfattning, rekvisition, beslag, handels- och valutarestriktioner, uppror och upplopp, knapphet på transportmedel, allmän varuknapphet, inskränkningar i tillförseln av drivkraft samt fel i eller försening av leveranser från underleverantörer, som orsakas av sådan befrielsegrund.

Ovan nämnda omständigheter utgör befrielsegrund endast om deras inverkan på Avtalets fullgörande inte kunde förutses då Avtalet ingicks.

70. Det åligger part som önskar återropa befrielsegrund som nämns i punkt 69, att utan dröjsmål genom Skriftligt Meddelande underrätta andra parten om uppkomsten därav, liksom om dess upphörande.

Vid force majeure hos beställaren skall han ersätta leverantören för de kostnader denne får vidkännas för att säkra

och skydda Anläggningen. Vidare skall beställaren ersätta leverantörens kostnader för personal, underleverantörer och utrustning som med beställarens samtycke hålls i beredskap för att återuppta arbetet med Anläggningen.

71. Oavsett vad som i övrigt gäller enligt dessa bestämmelser, får vardera parten häva Avtalet genom Skriftligt Meddelande till andra parten, om Avtalets fullgörande försenas mer än sex månader av befrielsegrund som nämns i punkt 69.

Tvister. Tillämplig lag

72. Tvister i anledning av Avtalet och allt som har samband med det får inte dras under domstols prövning utan skall avgöras genom skiljeförfarande enligt lagen om skiljeförfarande i leverantörens land.

73. Alla tvister i anledning av Avtalet skall bedömas enligt lagen i leverantörens land.